

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЕКТ)
на тему:

Органи контролю фінансової діяльності

Студентки 2 курсу, 7м групи,
спеціальності 081 «Право»,
освітньої програми «Фінансове право»

Мельник Вікторії
Сергіївни

Науковий керівник
к.ю.н., доцент

Запотоцька Олена
Василівна

Гарант освітньої програми
д.ю.н., професор

Запотоцька Олена
Василівна

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА	5
1.1 Поняття та функції фінансового контролю.....	5
1.2 Суб'єкти та об'єкти фінансового контролю.....	13
РОЗДІЛ 2. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	17
2.1 Повноваження Верховної Ради України та Комітетів Верховної Ради України у сфері бюджетного контролю	17
2.2 Повноваження та функції Міністерства фінансів у фінансовому контролі... ..	25
2.3 Рахункова палата повноваження та функції	36
ВИСНОВОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54

ВСТУП

Однією з головних сфер діяльності держави та органів місцевого самоврядування є контроль за станом економіки та розвитком соціальної сфери в країні. Важливим осередком системи контролю є фінансовий контроль. Фінансовий контроль можна розглянути у різних напрямках, а саме: як невіддільний компонент фінансової діяльності держави і органів місцевого самоврядування; як спеціальну галузь контролю, яка реалізується на державному та на місцевому рівні. Ограни фінансового контролю відіграють важливу роль в фінансовому контролі. І для повного розуміння їх значення пропонуємо дослідити цей аспект.

Науковцями, які у своїх працях розглядали та досліджували положення щодо фінансового контролю, а також поняття можемо віднести: О. М. Козирін, Е. О. Вознесенський, Н. Д. Погосян, Л. І. Вороніної і С.О. Шохіна. Також дослідженням функцій контролю займалися: М. Ф. Базась, О. Ю. Грачова, І. П. Устинова.

Мета даної випускної кваліфікаційної роботи: на основі чинного законодавства дослідити органи, що здійснюють фінансовий контроль, їх повноваження та функції.

Актуальність та мета дослідження зумовили наступні завдання наукового пошуку:

- визначити поняття та функції фінансового контролю;
- охарактеризувати суб'єкти фінансового контролю та визначити об'єкти фінансового контролю;
- проаналізувати повноваження Верховної Ради України та Комітетів Верховної Ради України у сфері бюджетного контролю;
- надати характеристику Міністерству фінансів і окреслити його повноваження та функції у фінансовому контролі;
- розкрити повноваження та функції Рахункової палати.

Об'єктом дослідження є фінансовий контроль, органи фінансового контролю і їх повноваження.

Предметом дослідження є відносини, які виникають під час фінансового контролю.

Методи дослідження:

- 1) узагальнення щодо поняття фінансового контролю;
- 2) наукового пізнання функцій фінансового контролю;
- 3) системний аналіз щодо суб'єктів та об'єктів фінансового контролю;
- 4) аналіз повноважень органів контролю фінансової діяльності;

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел, який налічує 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1 Поняття та функції фінансового контролю

До однієї із важливих сфер в діяльності держави, громадськості, а також місцевого самоврядування відносять контроль щодо розвитку соціальної сфери та за станом економіки. Одна із ланок системи контролю, являє собою фінансовий контроль. Який, в свою чергу, розглядають в різних аспектах: невіддільну частину щодо правового регулювання публічних фінансів, або ж можемо розглядати як спеціальну галузь контролю, яка реалізується на місцевому та на державному рівні.

Науковці у першому аспекті розглядають фінансовий контроль як регламентовану правовими нормами діяльність громадських, державних, місцевих, а також інших суб'єктів. Проходять перевірку на своєчасність, обґрунтованість, точність у фінансовому плануванні, а також повноту надходження у відповідні фонди коштів. Крім того ж перевіряють правильність та ефективність використання фондів коштів.

У другому аспекті - це видом контролю щодо законності та доцільності дій у сфері розподілу та перерозподілу ВВП та НД, який відповідно до правових норм реалізується органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також контрольними органами, які були спеціально створені.

Вивченням даної тематики займалися викладачі та науковці з кафедри адміністративного, інформаційного та фінансового права Київського національного торговельно-економічного університету, а саме: Пустовіт Ю.Ю.;[21] Сударенко О.В.;[26] Тімашов В.О.;[23] Мушенюк В.В.[25]

Законодавець не закріпив визначення фінансового контролю проте надає поняття одного з видів контролю, а саме: податкового контролю. Стаття 61 Податкового кодексу України зазначає, що податковий контроль – являє собою систему заходів, які органи контролю вживають задля забезпечення правильності нарахування, своєчасності і повноти сплати податків і зборів, а також щодо дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення

розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

До складової частини митного контролю належить податковий контроль в частині здійснення заходів, які вживають митні органи і перевіряють правильність нарахування, повноту та своєчасність сплати податків і зборів.[1]

Виходячи з того, що немає законодавчо визначеного поняття «фінансовий контроль» ми розглянемо поняття, які надають нам науковці щодо цього терміну. Проаналізувавши наукову літератури, ми вивчили думки різних науковців з приводу поняття «фінансовий контроль» і дійшли до висновку, що думки вчених щодо визначення цього поняття поділяються на чотири погляди. Перший полягає в тому, що фінансовий контроль є діяльністю, наступний зводиться до того, що він є функцією управління, третій - роблять припущення, що фінансовий контроль — це контроль, четверті зіставляють контроль з наглядом.

Більшість вчених погоджуються з першим поглядом, відносячи фінансовий контроль до виду діяльності, виділяючи його ціль, суб'єкти тощо. Наприклад, Е. О. Вознесенський пропонує таке визначення фінансового контролю- це діяльність державних і громадських органів, яка полягає в перевірці обґрунтованості процесів формування і використання централізованих і децентралізованих грошових фондів з ціллю дотримання планових пропорцій у розширеному відтворенні.[1]

Так, О. М. Козирін наполягає на тому, що під фінансовим контролем розуміється здійснювана з використанням специфічних організаційних форм і методів діяльність державних органів, а в деяких випадках навіть недержавних організацій, які наділені відповідно до законодавства певними повноваженнями і встановлюють законність і достовірність фінансових операцій, об'єктивну оцінку економічної ефективності фінансово-господарської діяльності, виявляють резерви її підвищення, збільшення доходів до бюджету і збереження державної власності . Виходячи із змісту визначення, яке надає нам автор, розуміємо, що описуючи поняття «фінансовий контроль» він виділяє його як державний фінансовий

контроль, проте не зрозуміло про державний чи місцевий бюджет йдеться, виділяє його в якомусь загальному значенні.[2]

Більше того, М. С. Малєїн надає надмірно обширне визначення поняттю «фінансовий контроль». А саме розглядає його як діяльність фінансових, кредитних і господарських органів (організацій), яка здійснює регулювання відповідно до норм права, спрямовується на забезпечення фінансової, бюджетної, податкової, кредитної, розрахункової і касової дисципліни у процесі виконання планів і яка полягає у перевірці законності, обґрунтованості і раціональності грошових витрат. Аналізуючи це поняття ми доходимо висновку, що науковець надає комплексне визначення, яке може стосуватися державного і недержавного фінансового контролю, адже не надано чітко визначеного об'єкта і описується широкий перелік суб'єктів.[3]

Дуже широке визначення контролю надає Н. Д. Погосян, який пояснює, що контроль у фінансовій сфері можна визначити як сукупність регулярних і безперервних процесів, шляхом яких учасники забезпечують у законній формі ефективне функціонування державного сектора, а також діяльність інших господарських суб'єктів незалежно від форм власності. Проте, на нашу думку, дане визначення фінансового контролю не відображає його змісту.[4]

Деякі науковці схильні до другого погляду і надають таке велике тлумачення фінансовому контролю - це система управління, нагляду і перевірки діяльності об'єкта що дійсною фінансову діяльність, з метою оцінки прийняття обґрунтованих рішень та здійснення ефективної діяльності, щодо встановлення відхилень від законодавчих нормативів та вжиття щодо їх усунення, також є важливою сферою контролю та управління фінансами, яка слугує для формування і використання та управління фінансових ресурсів у всіх сферах економіки держави, для реалізації фінансового контролю передусім передбачено прийняття правових норм, які чітко встановлюють порядок використання фінансових ресурсів суб'єктами господарювання, здійснення моніторингу, контролю та виявлення правопорушень щодо дотримання цих норм у частині використання фінансових ресурсів, забезпечення недопущення незаконних фінансових операцій

та реалізації механізмів щодо компенсації збитків, завданих як державі, так і суб'єктам господарювання та громадянам. [2]

Інші вчені наполягають на третьому погляді і тлумачать контроль як контроль. Надаючи контролю таке визначення, що фінансовий контроль — це контроль насамперед за законністю у сфері утворення, розподілу і використання грошових фондів держави і суб'єктів місцевого самоврядування з метою ефективного соціально-економічного розвитку країни і окремих регіонів. [4]

Також цікавим є таке визначення фінансового контролю – це контроль за фінансовою діяльністю всіх економічних суб'єктів держави, яку здійснюють законодавчі і виконавчі органи, а також спеціально створені установи за допомогою спеціальних методів, що містить набір певних прийомів і способів дій контролерів, який дозволяє суб'єктам здійснювати контроль. Наводимо в приклад і ще одне визначення науковців щодо фінансового контролю – це контроль за законною діяльністю у процесі збирання, розподілу і використання грошових фондів держави і муніципальних утворень з метою забезпечення ефективної фінансової політики у суспільстві для реалізації прав і свобод громадян; розгалужена система контролю та нагляду де суб'єкти наділені контрольними функціями в фінансовогосподарській діяльності підприємств, установ та організацій з метою об'єктивної оцінки економічної ефективності їх діяльності, встановлення законності і доцільності фінансовогосподарських операцій та виявлення резервів зростання доходів державного бюджету. [3]

В своїх роботах В. Г. Афанасьєва тлумачить фінансовий контроль як систему нагляду і саме цю думку відносимо до четвертого погляду. Фінансовий контроль — це праця з нагляду і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта прийнятим рішенням — законам, планам, нормам, стандартам, правилам, наказам і т. д.; виявлення результатів впливу суб'єкта на об'єкт, допущених відхилень від вимог управлінських рішень, від прийнятих принципів організації і регулювання.[4]

В працях Л. І. Вороніної і С.О. Шохіна можна знайти таке формулювання фінансового контролю, як багатоаспектну, міжгалузеву систему нагляду

наділених контрольними функціями державних і громадських органів за фінансово-господарською діяльністю підприємств, установ і організацій з метою об'єктивної оцінки економічної ефективності цієї діяльності, визначення законності і доцільності господарських і фінансових операцій і виявлення резервів доходів державного бюджету. На нашу думку, такий погляд в корні є хибним, адже автори намагаються поєднати контроль і нагляд, хоча ці поняття є різними. [5]

Контроль - це облік, перевірка, сутність якого виражається в тому, що суб'єкт управлінського органу здійснюється контроль над тим, як на об'єкті виконуються вимоги вищого органу. Також контроль - це одна з найважливіших функцій управління, без якої неможливе існування як окремого підприємства, так і держави в цілому. Контроль здійснюється як постійно, так і час від часу (наприклад, державна перевірка діяльності організації, здійснювана раз на кілька років). Під наглядом розуміють безперервне спостереження і перевірку, пов'язану із забезпеченням неухильного виконання законів. Характерна ознака нагляду в тому, що він пов'язаний з юридичною діяльністю.[5]

Частина вчених вважає, що фінансовий контроль є державним. Ось, М. П. Кучерявенко надає таке поняття фінансового контролю – це спеціальний державний контроль, діяльність фінансових органів та їх посадових осіб по забезпеченню законності, фінансової дисципліни і раціональності при мобілізації, розподілі і використанні централізованих і децентралізованих грошових фондів та пов'язаних з ними матеріальних ресурсів. Недоліком цього визначення є те, що до контролюючих суб'єктів відносять тільки фінансові органи і зовсім не вказують про інші державні органи, які не є фінансовими та мають повноваження в сфері фінансового контролю.[3]

Отже, на сьогодні є дуже багато поглядів з приводу тлумачення поняття «фінансовий контроль». На нашу думку найкращим визначенням «фінансового контролю» є поняття, яке визначила В. М. Родіонова, відзначаючи, що це заснована на нормах фінансового права система органів і підприємств по перевірці законності і доцільності дій у сфері утворення, розподілу і

використання грошових фондів держави, є однією із форм контролю держави, яка забезпечує законність, охорону державної власності, цільове, ефективне і економне використання коштів держави та забезпечує виявлення фінансових правопорушень.[2]

Фінансовий контроль полягає у встановленні дійсного стану справ на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності і забезпечує законність, раціональність під час формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів задля забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових правовідносин. Фінансовий контроль передбачає моніторинг та нагляд за господарськими та фінансовими операціями з метою визначення їх достовірності, законності, доцільності і ефективності.[3]

Законодавчого закріплення функцій фінансового контролю не має. Погляди науковців з приводу функцій розділяються, а отже немає єдиного підходу щодо цього питання. Функції фінансового контролю поділяють зважаючи на сутність і завдання які він виконує.

Наприклад, М. Ф. Базась зазначає що функції фінансового контролю спрямовані на забезпечення потреб управління. І виділяє такі функції: нагляд і контроль за діяльністю та дійсним станом суб'єкта господарювання; пізнавальна (виявлення причин та доведення фактів, які негативно впливають на функціонування системи управління та упорядкування адміністративних відносин); інформаційноаналітична (інформація, яка отримана під час здійснення контролю є підставою для прийняття адекватних управлінських рішень і проведення коригуючих дій, щоб забезпечити нормальне функціонування об'єкта перевірки); профілактична (відбувається виявлення фактів порушення законодавства та сприяння усуненню умов, що сприяють порушенню вимог законодавства у майбутньому); сприяння діяльності суб'єктів господарювання використовуючи економічні важелі впливу; мобілізуюча (в ході фінансового контролю виявляють позитивні та негативні сторони у діяльності підприємств, які як позитивний досвід можуть в подальшому використовуватись в інших

установах та організаціях); культурна (виховання ощадливості при витрачанні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів); перспективної функція (надання рекомендацій для вжиття заходів і вдосконалення системи управління). З таким широким спектром функцій фінансового контролю навряд чи можна погодитися, але деякі з них заслуговують на увагу.[3]

А ось О. Ю. Грачова в наполягає, що краще виділяти такі функції: виявлення відхилень (встановлення відхилень у: виконанні законів у частині використання коштів державного бюджету; формуванні доходної частини і використанні видаткової частини бюджету; сфері фінансової діяльності міністерств і відомств, підприємств і організацій); аналіз порушень (передбачає встановлення фактів та їх дослідження, що призвело до порушення, виявлення особистостей, які ці порушення); корегування (розробляє пропозиції щодо усунення знайдених відхилень у процесі формування та виконання бюджету, а також у процесі фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій); превенції (проводиться профілактична робота по запобіганню протиправної діяльності); правоохорона (спрямована на запобігання, зупинення неправомірних дій і пов'язана із застосуванням заходів юридичної відповідальності до винних осіб).

До того ж І. П. Устинова виділяє профілактичну функцію, яка полягає у викритті різного роду проявів халатності та недбалості у роботі з фінансами, їх обліком. А також мобілізуючу функцію - в організації вживаються заходи щодо покращання фінансової, господарської діяльності за результатами перевірок на підконтрольному підприємстві, установі.[4]

На нашу думку, до функцій фінансового контролю належать такі: стабілізуюча, аналітична, інформаційна, , правоохоронна, запобіжна і виховна функції. Розглянемо ці функції окремо.

Отож, стабілізуюча функція розкривається в тому, що фінансовий контроль слугує виявленню внутрішніх резервів виробництва

Аналітична функція зводиться до того, що отримана під час проведення контрольних заходів інформація потребує ретельного аналізу, вивчення,

опрацювання з метою прийняття необхідних рішень для забезпечення виконання мети й завдань фінансового контролю.

Під інформаційною функцією розуміють, що в результаті здійснення фінансового контролю відбувається збір певної інформації, яка свідчить про результати функціонування підконтрольного суб'єкта, його діяльність у сфері публічних фінансів, управління державним чи комунальним майном тощо та є підставою для прийняття відповідного управлінського рішення, проведення необхідних дій, що забезпечать нормальне функціонування підконтрольного суб'єкта, зокрема вжиття корегуючих заходів тощо.[3]

Правоохорона функція зосереджується на тому, що фінансовий контроль здійснюється не лише з погляду доцільності мобілізації коштів у відповідні публічні фонди й ефективності їх розподілу та використання, а й щодо законності їх руху, законності управління державним і комунальним майном.

Саме запобіжна функція полягає в попередженні незаконних господарських і фінансових операцій, правопорушень у галузі формування, розподілу й використання фондів коштів.[4]

До функцій фінансового контролю ми також відносимо виховну функцію, бо контроль виховує почуття відповідальності, непримиримості до різного роду порушень у фінансовій сфері. [2]

Виходячи з вищезазначеного, можна зазначити, що характерними особливостями у фінансовому контролі є:

- здійснюється суб'єктами, які визначені законодавством держави і мають певні повноваження у сфері фінансового контролю;
- реаліується відносно децентралізованих і централізованих фондів коштів спеціального об'єкта;
- цілеспрямованість, єдність та системність заходів.[6, с.89]

1.2 Суб'єкти та об'єкти фінансового контролю

Для того щоб краще зрозуміти суть фінансового контролю треба розглянути суб'єкти і об'єкти контролю. Нормативно- правові акти і навчальна література не містять точного і повного переліку суб'єктів фінансового контролю.

Аби дійти до якомога кращого розуміння суб'єктів розглянемо думки науковців стосовно цього.

Так Л. К. Воронова розглядаючи суб'єкти фінансового контролю позначає їх словосполученням «контролюючі органи». При цьому науковець наголошує на тому, що ця група суб'єктів наділена владними повноваженнями для досягнення цілей контролю та приділяє увагу Верховній Раді України, Рахунковій палаті, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Міністерству фінансів України, Державному казначейству України, органам державної податкової служби України, Аудиторській палаті.[4]

До того ж М. Ф. Базась виділяє такі суб'єкти фінансового контролю :

- органи державної влади та управління (Рахункова палата, Державна податкова адміністрація України, Міністерство фінансів України та його підрозділи (державна контрольно-ревізійна служба України, Державне казначейство України), Фонд державного майна України, Міністерство економіки, Міністерство фінансів України, Міністерство праці та соціальної політики України, Державний комітет статистики України, Антимонопольний комітет України, Національний банк України;
- спеціалізовані органи контролю (Державний комітет України із стандартизації, метрології та сертифікації, Державний митний комітет України, Державний комітет України у справах захисту прав споживачів, Державна інспекція України контролю за цінами, Державна автомобільна інспекція, Державна пожежна інспекція, Державна санітарна інспекція);
- ради депутатів різних рівнів та їхні комісії, незалежні профспілки, члени партій та рухів;
- незалежні спеціалізовані фірми (аудиторські фірми), окремі фізичні особи (аудитори);

- контрольно-ревізійні служби міністерств, відомств, концернів, асоціацій, акціонерних виробничих об'єднань;
- утворені власником органи, бухгалтерська та фінансово-економічна служби, аудиторські фірми (аудитори).[5]

Зокрема Л. А. Савченко поділяє суб'єкти фінансового контролю на:

суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та інші державні органи, органи місцевого самоврядування, які поряд з виконанням інших функцій наділені контрольними повноваженнями. Для цих суб'єктів контроль на функція у фінансовій сфері є другорядною;

контролюючі суб'єкти: Рахункова палата, органи державної податкової служби України, Національний банк України, Державна митна служба України, Державне казначейство України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Аудиторська палата України, Державний комітет фінансового моніторингу, інші державні органи, недержавні організації, незалежні аудитори, також відповідні служби підприємств, установ, організацій, основною функцією яких є здійснення фінансового контролю.[4]

Ми вважаємо підхід Л. А. Савченко більш логічним і повним, він всебічно розкрив дане питання і надає класифікацію яка відповідає дійсності.[3]

Таким чином, суб'єктом фінансового контролю виступає орган чи особа, які відповідно до визначених законодавством повноважень мають право здійснювати фінансовий контроль. Виходячи зі змісту й обсягу прав та обов'язків суб'єктів фінансового контролю ми можемо поділити їх на дві групи:

1) контролюючі суб'єкти – це органи, які здійснюють фінансовий контроль. Визначають цілі методи і завдання контролю. Вони є носіями публічних інтересів і наділені владними повноваженнями.

2) підконтрольні суб'єкти – фізичні та юридичні особи, що підпадають під контроль. Зобов'язані підкорюватися контролюючим суб'єктам надавати матеріал та нести юридичну відповідальність за свої діяння.

До органів, які здійснюють фінансовий контроль, належать: Верховна Рада України, Рахункова палата України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна фіскальна служба, Державна аудиторська служба України, Державна казначейська служба України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України та інші.[6]

Коротко розглянемо повноваження державних органів у сфері фінансового контролю:

- 1) Верховна Рада України (відповідно до ст. 85 та 109 Конституції України): затвердження Державного бюджету України, внесення змін до нього, здійснення контролю за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішень щодо звіту про його виконання; розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України; контролює діяльність Кабінету Міністрів України відповідно до законодавства, реалізує парламентський контроль; проводить визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період; контролює діяльність Рахункової палати щодо виконання нею повноважень, визначених законом.[6]
- 2) Комітети і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України – здійснюють роботу із законопроектами, підготовка і попередній розгляд питань, що стосуються повноважень ВРУ.
- 3) Рахункова палата контролює надходження коштів до Державного бюджету України і їх використання.
- 4) Президент України – підписання законів у сфері організації і регулювання фінансової діяльності, справляння податків та ін., зокрема закону про Державний бюджет України; має право вето, а також може зупиняти дію актів Кабінету Міністрів України, щодо невідповідності Конституції з одночасним зверненням до Конституційного Суду України задля з'ясування їх конституційності.
- 5) Кабінет Міністрів України – забезпечує здійснення контролю за публічними фінансами під час практичної реалізації фінансової політики України, державної політики у галузі ціноутворення й оплати праці, складання та виконання

Державного бюджету України і звіту про його виконання, здійснює загальнодержавні та міждержавні економічні програми.

6) Міністерство фінансів України – реалізує контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо державного та місцевих бюджетів.

7) Державна фіскальна служба України - реалізує державну податкову і митну політику.

8) Державна аудиторська служба України - забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

9) Державна казначейська служба України здійснює бухгалтерський облік усіх надходжень та витрат Державного бюджету України.

10) Національний банк України забезпечує фінансовий контроль та банківський нагляд у сфері грошово-кредитного обігу.

11) Національна комісія з цінних паперів та фондового здійснює державне регулювання ринку цінних паперів.[6]

Отже, суб'єкти фінансового контролю – це державні органи, установи та організації, їх структурні підрозділи, органи місцевого самоврядування, а також окремі особи, які, відповідно до чинного законодавства, наділені контрольними функціями щодо: формування публічних фондів коштів, їх розподілу та використання; управління державним чи комунальним майном.

Об'єктом фінансового контролю виступають грошові відносини, які пов'язані з формуванням, розподілом та використанням централізованих та децентралізованих фондів коштів публічного характеру. Фінансовому контролю підлягають: використання матеріальних, трудових, природних та інших ресурсів, грошові відносини, перерозподільні процеси при формуванні і використанні фінансових ресурсів, в тому числі у формі грошових фондів на всіх рівнях і у всіх ланках господарства, доходи та нерухоме майно громадян України, доходи іноземних громадян у тій частині, в якій зазначені особи виступають як платники податків, інших обов'язкових платежів.

РОЗДІЛ 2. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

2.1 Повноваження Верховної Ради України та Комітетів Верховної Ради України у сфері бюджетного контролю

Обширного визначення Верховної Ради України в законодавстві не має. Проте Конституція надає характеристику цьому законодавчому органу, а саме в статті 75 Конституції України зазначено, що єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України.[6]

Вивчивши статті Конституції України, можемо сформулювати таке визначення Верховної Ради України – це єдиний орган законодавчої влади, який має колегіальну будову і складається з чотирьох п'ятдесят народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.[6]

Конституція України – це основний закон, який надає законодавче визначення законодавчого органу, визначає її склад, регулює питання, щодо того хто може стати народним депутатом, правила їх обрання, а також їх права та обов'язки, надає перелік повноважень Верховної Ради.[6]

Діяльність Верховної Ради України у сфері фінансового контролю ґрунтується на положеннях Конституції України, бюджетного та податкового законодавства.

Таким чином, відповідно до законодавства Верховна Рада України здійснює свої повноваження шляхом ухвалення законодавства, що стосується Державного бюджету та бюджетної системи України, для здійснення повноважень у галузі фінансового контролю інвестиційної діяльності; систем податкових та митних платежів, що сплачуються інвестиційними організаціями; функціонування фінансових, валютних, кредитних, інвестиційних та інших ринків; стан національної та іноземної валюти в Україні; послідовність випуску та обігу державних цінних паперів.[6]

Відповідно до статті 85 Конституції Верховна Рада здійснює парламентський контроль у межах, передбачених Конституцією. Конституція визначає загальні принципи, сфери та основні форми здійснення контролю. Конституція передбачає, що Парламент України здійснює контроль у таких сферах: виконання Державного бюджету; використання коштів Державного бюджету; використання іноземних тощо. Тому парламентський контроль займає важливе місце в життєдіяльності держави.[6]

Зокрема, такими формами парламентського контролю є: депутатські запити; розгляд питання, пов'язаного із парламентським контролем діяльності Кабінету Міністрів України; організація та проведення парламентських слухань; розгляд питань про дострокове припинення повноважень Верховної Ради АРК, а також розгляд звітів та інформації посадових осіб, обраних, призначених або затверджених Верховною Радою України.[6]

Існують також інші форми та види парламентського контролю: контроль за областю бюджетного процесу; має певні повноваження у разі імпічменту глави держави; а також розгляд питань щодо притягнення до кримінальної відповідальності суддів та народних депутатів; розглядає питання, пов'язані з достроковим припиненням повноважень народного депутата.[6]

Стаття 85 Конституції України надає повний перелік всіх повноважень законодавчого органу, проте ми оберемо та розглянемо найважливіші повноваження, які стосуються бюджетного контролю.[6]

Отже, Верховна Рада України має такі повноваження, які належать до бюджетного контролю:

- 1) прийняття законів,
- 2) затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням бюджету, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;
- 3) здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції та закону;

- 4) призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати;
- 5) здійснення парламентського контролю у межах, визначених цією Конституцією та законом.[6]

Відповідно до ст. 92 Основного закону виключно законами України встановлюються:

Державний бюджет України і бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок утворення і погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів, їх види і типи.[6]

Крім того, стаття 95 Конституції встановлює, що бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами. Виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків. Держава прагне до збалансованості бюджету України. Регулярні звіти про доходи і видатки Державного бюджету України мають бути оприлюднені. [6]

Стаття 96 Основного закону зазначає, що Державний бюджет України затверджується щорічно Верховною Радою України на період з 1 січня по 31 грудня, а за особливих обставин - на інший період. Кабінет Міністрів України не пізніше 15 вересня кожного року подає до Верховної Ради України проект закону про Державний бюджет України на наступний рік. Разом із проектом закону подається доповідь про хід виконання Державного бюджету України поточного року.[6]

Відповідно до статті 97 Конституції України Кабінет Міністрів України відповідно до закону подає до Верховної Ради України звіт про виконання Державного бюджету України.[6]

Отже, аналізуючи вищезазначені статті ми доходимо висновку, що Верховна Рада України має широкі повноваження в бюджетній сфері. Від прийняття закону про Державний бюджет України, бюджетної системи, системи оподаткування, до затвердження постанови звіту про виконання державного бюджету.

Бюджетний кодекс також містить повноваження Верховної Ради. Пропонуємо розглянути статтю 109 Бюджетного кодексу України, який визначає такі повноваження Верховної Ради України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Верховна Рада України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства у процесі:

- 1) розгляду Бюджетної декларації;
- 2) розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України;
- 3) внесення змін до закону про Державний бюджет України;
- 4) виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету;
- 5) розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;
- 6) використання кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій.

Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю Рахункової палати щодо виконання нею повноважень, визначених законом.[7]

Таким чином, Конституція України та Бюджетний Кодекс України містять перелік повноважень Верховної Ради України у сфері бюджетного контролю. До того ж, Верховна Рада має Комітети Верховної Ради України, які допомагають виконувати поставлені завдання.

Комітет Верховної Ради України - орган Верховної Ради України, створюється з числа народних депутатів України з метою здійснення за певними напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних

функцій. Комітет є підвітним і відповідальним перед Верховною Радою України. Діяльність комітетів координує Голова Верховної Ради України згідно з Конституцією України та в порядку, встановленому Регламентом Верховної Ради України.[8]

Комітети Верховної Ради сприяють неперервному функціонуванню парламенту, а також дійснюють законодавчу, організаційну та контрольну функції.

Верховна Рада України самостійно або через створення комітетів та тимчасових спеціальних комітетів здійснює контроль за інвестиційною діяльністю, передбаченою вищезазначеними та іншими нормативними актами. До їх повноважень входить розробка законопроектів, підготовка та попередній розгляд питань, пов'язаних із повноваженнями Верховної Ради України.[6]

В першу чергу варто зазначити, що в Конституції України вказано про існування Комітетів Верховної Ради України, що свідчить про тісний взаємозв'язок між Комітетами Верховної Ради України та Верховною Радою України. Водночас у ньому викладено конституційну мету діяльності цих комітетів, включаючи виконання контрольних функцій відповідно до основного закону України.[6]

Таким чином діяльність комітету у сфері парламентського контролю регламентується допоміжним характером такої діяльності Комітету Верховної Ради України.

Конституційний Суд України мав свій висновок щодо змісту та обсягу контрольних повноважень комітетів Верховної Ради України у своєму Рішенні у справі за конституційним поданням 58 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пунктів 3, 4, 5, 6 статті 9, пунктів 3, 4, 5 статті 10, підпункту "г" пункту 1 статті 24, пункту 3 статті 26 Закону України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю", пункту 10 статті 14, статті 33-1 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" від 10 червня 2010 року. В рішенні Конституційний Суд України зазначає, що Конституція не наділяє комітети

самостійними контрольними повноваженнями. Комітети тільки сприяють Верховній раді України у реалізації повноважень щодо парламентського контролю, виконують діяльність допоміжного (інформаційного, експертного, аналітичного тощо) характеру. Через те що, виключний перелік повноважень Верховної Ради України визначається Основним Законом України, це дає підстави для висновку про неможливість наділення парламенту та його органів повноваженнями надавати згоду іншим органам державної влади на кадрові рішення, не передбачені в Конституції України.[9]

Тобто, Комітети Верховної Ради відповідно до цього висновку не є самостійними органами, а тільки допомагають Верховній раді здійснювати її функції.

Класифікація видів відповідної контрольної діяльності допоможе уточнити деталі правових норм, що регулюють функціонування Комітетів Верховної Ради України. Контрольну діяльність Комітетів Верховної Ради України можна класифікувати за різними критеріями, зокрема – предмета, суб'єкта реалізації, способу реалізації та строків реалізації.

Тому залежно від предмета можна виділити контроль Комітетів за аналізом застосовуваної практики законодавчих актів у діяльності органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.[8]

Залежно від суб'єкта реалізації можна виділити контроль, який: виконується самостійно виключно Комітетами Верховної Ради України; комітетами із взаємного обміну (міжкомітетськими слуханнями); а також Комітет співпрацює з Рахунковою палатою або Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та іншими установами, державними установами та посадовими особами Верховної Ради України. Україна. Контроль здійснюється без одноосібного розпорядження Верховної Ради України, а контроль здійснюється Радою Верховної Ради України відповідно до окремого розпорядження Верховної Ради України.

За способом реалізації можна розрізняти прямий та опосередкований контроль Комітетів Верховної Ради України. За термінами реалізації можна розрізняти постійний та тимчасовий контроль Комітетів Верховної Ради України.

Об'єктом контролю Комітетів Верховної Ради України виступає діяльність Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади України та Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Навпаки, до об'єктів такого контролю не входять правові акти цих інститутів, а також діяльність та правові дії судової влади (судів загальної юрисдикції та Конституційного Суду України), місцевих органів державного управління та місцевих органів влади.[8]

На наш погляд, цілі Комітетів Верховної Ради України полягають у забезпеченні та захисті прав і свобод людини та громадянина; забезпечення дотримання Конституції та законів України; зміцнення правопорядку; запобігання та боротьбі з корупцією; сприяння здійсненні контрольної функції українського парламенту; визначення цілей для контрольної діяльності, виявлення ключових ключових питань та проблем щодо діяльності відповідних державних органів та усунення цих проблем

На наш погляд, найперспективнішою формою контролю Комітетів ВР України є аналіз щодо застосування законодавчих актів у діяльності державних органів влади.[8]

По суті, це безперервний та систематичний збір інформації про стан контрольованого об'єкта з метою підвищення його відповідності встановленим стандартам та прогнозування подальшого розвитку. Ця форма контролю призначена не для встановлення відхилень, а для завчасного виявлення негативних тенденцій, виявлення та усунення їх джерел та запобігання кризам.

Важливою формою діяльності Комітетів є контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України, а саме: проведення «часу для обговорення уряду» у Верховній Раді України.[8]

Важливою областю контролю Комітету є бюджетний контроль. Його зміст розкрито у статті статті 27 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».[8]

Відповідно до пункту 4 статті 27 Закону «Про Комітети Верховної Ради України», Комітети Верховної Ради України попередньо здійснюють розгляд питання про виконання Державного бюджету України (включаючи висновки та пропозиції Рахункової палати щодо проведеного контролю).[9]

Важливими контрольними заходами Комітету Верховної Ради є організація та підготовка парламентських слухань, а також організація та підготовка комітетських слухань.[8]

На особливу згадку заслуговує право Комітетів Верховної Ради України надсилати запити Президенту України. Відповідно до цієї норми Комітети Верховної Ради України можуть здійснити депутатський запит до Президента України та подати запит для його направлення до Верховної Ради України. Хоча, на наш погляд, у цьому випадку це має бути не запит депутатський, а запит комітетський, бо об'єктом його ініціювання є Комітет Верховної Ради України, а не народний депутат.[8]

Відповідно до пункту 2 статті 27 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітети Верховної Ради здійснюють попередній розгляд проекту закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період. І подають свої пропозиції щодо законопроекту профільному комітету не пізніше 1 жовтня року, що передує плановому.

Частина 2 статті 109 Бюджетного Кодексу визначає повноваження Комітету Верховної Ради України з питань бюджету:

- 1) підготовка питання щодо Бюджетної декларації та попередній розгляд проекту закону про Державний бюджет України;
- 2) надання до поданих на розгляд Верховної Ради України законопроектів висновків щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини;
- 3) попередній розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України та підготовка проекту рішення щодо цього звіту для розгляду Верховною Радою України;

4) попередній розгляд інформації Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Казначейства України, інших центральних органів виконавчої влади про стан виконання закону про Державний бюджет України протягом відповідного бюджетного періоду;

5) взаємодія з Рахунковою палатою (включаючи попередній розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати щодо результатів контролю за дотриманням бюджетного законодавства). [7]

2.2 Повноваження та функції Міністерства фінансів у фінансовому контролі

Відповідно до «Положення про Міністерство фінансів України» Міністерство фінансів є центральним органом виконавчої влади. Під керівництвом та при координації Кабінету Міністрів Міністерство фінансів є основним органом у системі виконавчої влади, що забезпечує реалізацію єдиної національної податкової, бюджетної, податкової, митної політики, державного внутрішнього фінансового контролю та інших політик.[10]

Мінфін у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції України та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.[10]

Мінфін України забезпечує проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової політики, спрямованої на реалізацію визначених завдань

економічного та соціального розвитку України, здійснює координацію діяльності у цій сфері інших центральних органів виконавчої влади. Мінфін узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його повноважень, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства та в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентові України та Кабінету Міністрів України.[11]

У процесі виконання своїх завдань Міністерство фінансів взаємодіє з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, заснованими Президентом України, тимчасовими тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими установами, заснованими Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, асоціації громадян, громадські профспілки, профспілки та організації роботодавців, відповідні зарубіжні установи та міжнародні організації, а також підприємства, установи та організації.[10]

Мінфін у межах повноважень, передбачених законом, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції України та законів України, актів Кабінету Міністрів України видає накази, організовує і контролює їх виконання.[10]

Мінфін є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства і банках.[10]

Найважливіші завдання в бюджетному процесі має Міністерство фінансів. Серед інших органів державного управління та органів фінансового контролю, що становлять систему органу контролю бюджетного процесу, значення його контрольної діяльності визначається його організацією та правовим статусом. [10]

До завдань Міністерства фінансів відносять такі:

- 1) забезпечення формування та реалізація державної фінансової, бюджетної та боргової політики, державної політики у сфері міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів, державної політики у сфері державного пробірного контролю, бухгалтерського обліку та аудиту;

2) забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, державного фінансового, внутрішнього контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

3) забезпечує формування та реалізацію єдиної державної податкової, митної політики, а також інших політик;

3-1) забезпечення формування державної політики у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності;

4) забезпечення спрямування бюджетних коштів відповідно до цілей та пріоритетів.[10]

Міністерство фінансів має дуже широкий перелік повноважень, тому ми вирішили виділити і приділити увагу основним повноваженням, які належать до фінансового контролю. Міністерство фінансів України має такі повноваження в фінансовій та бюджетній сфері:

1) здійснення нормативно-правового регулювання у фінансовій, бюджетній, податковій, митній інших сферах;

2) здійснює прогнозування та аналіз доходів бюджету;

3) прогнозування обсягів доходів державного бюджету, визначення обсягів фінансування державного бюджету, повернення кредитів до державного бюджету;

4) розробка проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік і підготовка відповідних матеріалів, які додаються до нього;

5) інформування громадськості про економічні та фіскальні цілі держави;

6) складання розпису Державного бюджету України згідно з бюджетними призначеннями та вносення змін до нього;

7) формування проекту річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України, а також публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету України за попередній бюджетний період;

8) забезпечення регулювання міжбюджетних відносин між державним та місцевими бюджетами;

9) організовує і налагоджує співробітництво з Міжнародним валютним фондом та іншими міжнародними фінансовими організаціями.[10]

Контроль Міністерства фінансів за дотриманням бюджетного законодавства є невід'ємною частиною широких бюджетних повноважень, які визначаються Законом України про бюджет кожного етапу бюджетного процесу. Відповідно до своїх обов'язків Міністерство фінансів організує виконання законодавства у межах своїх повноважень та систематично контролює виконання законодавства, узагальнює практику застосування законодавства у рамках своїх повноважень, пропонує покращення у законодавстві та подає їх на розгляд Кабміну.[7]

Крім того, Міністерство фінансів відповідає за розробку проекту закону про річний Державний бюджет України, прогнозування показників для зведеного бюджету України, організацію роботи, пов'язаної із виконанням бюджету України, та координацію учасників бюджетного процесу.[7]

На першому етапі бюджетного процесу – складанні бюджету – контрольна функція Міністерства фінансів полягає в розробці Закону України про Державний бюджет. Для цього Міністерство фінансів визначає основні організаційні та методологічні засади бюджетного планування, визначає загальний рівень доходів та видатків, а також кошторис пропозицій проекту Державного бюджету України.[7]

Міністерство фінансів та місцеві фінансові органи формулюють та видають інструкції ключовим розпорядникам бюджетних коштів щодо підготовки бюджетних запитів, їх перевірки та аналізу, а також усунення невідповідностей. Відповідно до Бюджетного Кодексу та Положення, Міністр фінансів несе особисту відповідальність за дотримання бюджетного законодавства на першому етапі бюджетного процесу, а також за визначення політичних пріоритетів та стратегічного спрямування діяльності Міністерства фінансів, а також за методи досягнення його цілей.

У такий спосіб, від Міністерства фінансів залежить підготовка Закону про Державний бюджет України, а також рішень місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів, інших виконавчих органів, бюджетних розпорядників, з метою отримати необхідну інформацію для формулювання розумних бюджетних показників всіх рівнях.

На другому етапі бюджетного процесу – розгляд та затвердження Закону України «Про Державний бюджет України». Міністерство фінансів зобов'язане подати проект Закону України «Про Державний бюджет України» на пленарному засіданні Верховної Ради України. Для здійснення контролю задля виявлення невідповідностей у розрахунках прогнозів податкових надходжень.[7]

Міністр фінансів України зобов'язаний надати спільний звіт під час третього читання Закону України «Про Державний бюджет України». Як результат Міністерство фінансів виконує свою контрольну функцію у результативному виконанні своїх обов'язків щодо дослідження, аналізу, розрахунку та оцінки бюджетних показників.[7]

На третьому етапі Міністерство фінансів здійснює координацію всіх учасників бюджетного процесу та управління щодо реалізації Державного бюджету України, проводить організацію учасників бюджетного процесу щодо виконання бюджету, на місцеві фінансові структури покладені обов'язки щодо спільної роботи з організації, управління та реалізації місцевих бюджетів.[7]

У такий спосіб, ці суб'єкти контролюють надходження та витрачання коштів до бюджету. Протягом бюджетного періоду Міністр фінансів України забезпечує відповідність розпис Державного бюджету України встановленим бюджетним надходженням. Місцевий фінансовий орган та Міністерство фінансів здійснюють контроль, за необхідності коригуючи бюджетні показники.

Про перевиконання чи невиконання доходів загального фонду тобто витратної та дохідної частини бюджету місцеві фінансові органи готують офіційний висновок, щоб відповідна місцева рада ухвалила рішення про зміну до місцевого бюджету.[7]

Міністерство фінансів та його органи контролюють дотримання бюджетного законодавства на етапах підготовки та розгляду звітів про виконання Державного та місцевого бюджетів. Вони одержують звіти про виконання бюджетів згідно встановлених форм. Перевіряють чи ці звіти відповідають бюджетному законодавству. З цією метою Міністерство фінансів посилює бюджетний контроль за рахунок звітів про перевірку.[7]

Відповідно до законодавства Міністерство фінансів здійснює попередній, поточний та наступний бюджетний контроль над бюджетом за допомогою спеціальних методів, таких як дослідження, аналіз та оцінка ефективності використання бюджетних коштів, аудит, бухгалтерський облік та звітність. Перевірки також розглядаються як міра контролю у діяльності Міністерства фінансів.[7]

Хоча заходи економічного контролю домінують у діяльності Міністерства фінансів, контроль Міністерства фінансів над бюджетним процесом має важливе значення. Міністерство фінансів та місцеві органи мають право призупиняти виділення бюджетних коштів та накладати фінансові та адміністративні штрафи за порушення бюджету.

Міністерство фінансів має право вживати заходів відповідно до закону щодо скорочення бюджетних асигнувань розпорядникам використовуваних бюджетних коштів не за призначенням та вилучати їх до Державного бюджету. Може призупиняти надходження бюджетних коштів у встановленому законом порядку у разі порушення використання виділених до бюджету коштів.[7]

Законодавство не визначає аудит як контролюючу функцію Міністерства фінансів. Проте аудит проводиться спеціальним органом фінансового контролю при Міністерстві фінансів. Таким чином, державний фінансовий аудит та інспекція, що визначають потребу у бюджетних коштах та їх ефективне використання за допомогою аудиторських перевірок, покладено на Державну контрольно-ревізійну службу.[7]

Увесь облік доходів та видатків, контроль за дотриманням платежів та зобов'язань, а також бюджетних коштів покладено на Держказначейство. Таким

чином, у бюджетному процесі Міністерство фінансів контролює економічні заходи за допомогою підпорядкованого йому Держказначейства, а за допомогою адміністративного впливу - Державною контрольно-ревізійною службою.

Беручи до уваги завдання, функції та повноваження Міністерства фінансів у бюджетному процесі, можна зробити висновок, що Міністерство фінансів здійснює попередній, поточний та наступний бюджетний контроль за допомогою економічних та адміністративних заходів.[7]

Рішення, прийняті Міністерством фінансів є обов'язковими для виконання центральними та місцевими виконавчими органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами різних форм власності. Отже, Міністерство фінансів відіграє провідну роль на всіх етапах бюджетного процесу та організує систему внутрішнього бюджетного контролю. Керівництво системою внутрішнього бюджетного контролю належить Міністерству фінансів.

Оскільки Міністерство фінансів підпорядковується Кабінету Міністрів, який здійснює загальний контроль за бюджетним процесом, Кабінет Міністрів, являє собою орган, який спрямовує та координує діяльність Міністерства фінансів з контролю за дотриманням бюджетного законодавства.[7]

Прочитавши наукову літературу ми проаналізували роботи вчених і тепер можемо виділити такі функції Міністерства фінансів України у фінансовому контролі:

1. контрольна функція – є однією з основних функцій Міністерства фінансів України, вона виступає при здійсненні бюджетного контролю. На кожній стадії бюджетного процесу діюється контроль за дотриманням бюджетного законодавства щодо державного та місцевих бюджетів.

Мінфін відповідно до своїх повноважень відповідає за складання проекту закону про Державний бюджет України, а також під час розроблення проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік перевіряє дотримання бюджетного законодавства. Під час розгляду та прийняття закону про Державний бюджет України, Міністерство фінансів України представляє проект закону про

Державний бюджет України на пленарному засіданні Верховної Ради України, виявляє неточності в розрахунках прогнозів податкових надходжень. Міністерство фінансів України готує і подає на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Державного бюджету України, здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, а це означає, що Міністерство фінансів контролює як надходження коштів до бюджету, так і їх витрачання. Міністр фінансів України протягом бюджетного періоду забезпечує відповідність розпису Державного бюджету України встановленим бюджетним призначенням.[13]

2. організаційна функція – формує умови для виконання основних завдань, реалізує певні організаційні дії які необхідні будуть в майбутньому для здійснення фінансового контролю.

3. функція регулювання(регулююча) – врегульовує питання та труднощі, які виникають в процесі контролю. Ця функція забезпечує належне виконання Державного бюджету, яке й надалі сприятиме належному здійсненню контролю.

4. функція прогнозування – виходячи зі своїх завдань та повноважень Міністерство фінансів проводить прогнозування доходів бюджету, показників зведеного бюджету України, адже прогнозування є початковим етапом, з якого починається формування бюджету. Необхідно, щоб ці вичислені показники були особливо точними, адже від цього залежить повне виконання бюджету. До того ж, прогнозуються на поточний період податкові надходження до бюджету та готуються пропозиції щодо ефективного розподілу фінансових ресурсів для забезпечення державних витрат.

5. аналітична функція – проводяться аналітичні дослідження впливу державної податкової політики на податкову систему відносно економічного зростання. Наприклад, Мінфін відповідно до свої повноважень здійснює аналіз виконання бюджету, проводить аналіз бюджетного запиту поданого головним розпорядником бюджетних коштів.

6. експертна функція – проводиться формування експертних висновків стосовно вартісної величини впливу законопроектів на дохідну або видаткову

частини бюджетів та пропозиції щодо наслідків прийняття законопроектів і строку набрання ними чинності.

7. нормотворча функція – відбувається розробка та погодження проектів нормативно-правових актів з фінансових питань, підготовка експертних висновків.

8. координаційна функція – координація діяльності центральних органів виконавчої влади, які забезпечують своєчасне надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) до державного та місцевих бюджетів згідно планових показників.

9. інформаційна функція – інформує громадськість та звітує про економічні та фіскальні цілі держави, а також оприлюднює інформацію про бюджет; забезпечує доступність для публікації проекту закону про державний бюджет на відповідний період з додатками, надає інформацію про виконання Державного бюджету України.[13]

10. правозастосовна функція – полягає у виявленні правопорушень у бюджетній сфері. Передбачено застосування адміністративних стягнень до осіб, винних у бюджетних правопорушеннях відповідно до законодавства України, а також зупиняє операції з бюджетними коштами.[13]

Структура Міністерства фінансів України:

Міністерство фінансів України очолює Міністр фінансів. За поданням Прем'єр-міністра України Міністр фінансів призначається на посаду. Звільнення з посади Міністра фінансів здійснює Верховна Рада України. Міністр фінансів має першого заступника та заступників, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра.[10]

На сьогодні має першого заступника і 5 інших заступників та державного секретаря. Кожен заступник та державний секретар керує діяльністю певного департаменту. Всього налічується 46 департаментів, відділів, управлінь та секторів.

Загальна чисельність державних службовців та працівників Мінфіну затверджується Кабінетом Міністрів України. Структура апарату Мінфіну затверджується Міністром фінансів. Штатний розпис і кошторис Мінфіну затверджуються державним секретарем Мінфіну. [10]

Міністерству фінансів України підпорядковуються:

- Агентство з управління державним боргом України;
- Державна аудиторська служба України;
- Державна митна служба України;
- Державна податкова служба України;
- Державна служба фінансового моніторингу України;
- Державна фіскальна служба України;
- Державна казначейська служба України.

До сфери управління Міністерства фінансів України належать: 3 державні підприємства; 8 державних установ та 7 казенних підприємств.

Під час проходження практики я перебувала в юридичному департаменті, який очолює державний секретар. Юридичний департамент в свою чергу поділяється на два управління, в першому три відділи і я була в одному з них, а саме в відділі нормативно-правового забезпечення бюджетного процесу. В другому управлінні є три відділи.

Відділ в якому я проходила практику перевіряє документи, які їм надходять в межах своєї компетенції і надають висновки. Є три види висновків:

- 1) про проведення юридичної експертизи акту;
- 2) гендерно-правовий;
- 3) антидискримінаційний.

Ці три висновки оформлює міністерство фінансів щодо наказів.

Накази Мінфіну - це регуляторні акти, які розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності". Нормативно-правові акти Мінфіну підлягають реєстрації в установленому

законодавством порядку та обов'язкові до виконання всіма суб'єктами, які здійснюють фінансову діяльність.[10]

Щодо всіх інших документів оформлює тільки юридичний висновок. Всі нормативно-правові акти оформлюються відповідно до нормопроектувальної техніки. Нормопроектувальна техніка - система правил і прийомів підготовки проектів актів, що забезпечує максимально повну і точну відповідність форми нормативних положень їх змісту, простоту викладу та доступність для розуміння, вичерпне охоплення питань, що належать до предмета правового регулювання актів.[12]

Основними елементами нормопроектувальної техніки є:

- встановлення структури проекту акта та методологія його розроблення;
- виклад нормативних положень відповідно до правил та прийомів, а також обов'язкове дотримання вимог щодо уніфікації термінології та мовного оформлення;
- вносяться зміни до постанов (розпоряджень) відповідно до правил, визнаються такими, що втратили чинність, або скасовані.

Вимоги, яким має відповідати проект акта:

- логічність в послідовності викладу;
- взаємовідношення нормативних положень;
- неприпустимість розбіжностей в тексті проекту акта, узгодження проекту акта з актами законодавства;
- переважно має бути стислість викладу нормативних положень. Кожне слово повинне нести смислове навантаження;
- доступність для розуміння;
- точність та уніфікованість термінології, дотримання мовних норм;
- зменшення до мінімуму кількості актів з одного питання.[12]

2.3 Рахункова палата повноваження та функції

Ефективне державне управління та своєчасний контроль за виконанням управлінських рішень особливо важливі для економічного благополуччя країни та її громадян. Основне місце тут – державний фінансовий контроль. Як усі ми знаємо, наявність спеціально уповноважених регулюючих органів та установ підвищила ефективність управління фінансовими ресурсами країни. На цьому етапі у розвитку нашої країни є кілька проблем, а саме ефективність бюджетних фінансів та ефективність контролю державних фінансів.

Саме ці обставини заклали основу для ефективного використання державних коштів та раціональної оцінки національної бюджетної політики. Найважливішим інститутом контролю щодо використання державних фінансів є Рахункова палата.[14]

Рахункова палата України розпочала свою зйальність з 1997 року. Це інститут зовнішнього державного фінансового контролю, що діє на постійній основі, діяльність якого ґрунтується на принципах законності, планування, об'єктивності, незалежності та прозорості. У своїй діяльності Рахункова палата керується Конституцією України та спеціальним Законом України «Про Рахункову палату» від 2 липня 2015 року України.[15]

Конституція України закріплює конституційний статус Рахункової палати як установи, що представляє Верховну Раду України та контролює використання коштів із Державного бюджету України. Утворення Рахункової палати та призначення її складу здійснюється Верховною Радою України таємним голосуванням.[6]

Відносини між Рахунковою палатою та Верховною Радою України будуються на підзвітності. При цьому зберігається його незалежний статус як установи із особливими конституційними повноваженнями. Рахункова палата щорічно звітує про результати своєї діяльності перед Верховною Радою України. Зі схвалення Верховної Ради України її комітетами заслуховуються звіти та інформація від Рахункової палати щодо проведення перевірок, ревізії та їх результатів відповідно до доручень Верховної Ради України.[6]

Рахункова палата встановлює відносини з іншими державними установами на основі організаційної та функціональної незалежності та в межах повноважень, передбачених чинним законодавством. Верховна Рада України призначає Голову Рахункової палати строком на 7 років, який має право бути переобраним на другий термін. До колегії Рахункової палати входять: Голова Рахункової палати, Перший заступник і заступник Голови, а також головні контролери – керівники департаментів Рахункової палати, Секретар Рахункової палати, які також призначаються законодавчим органом.[15]

Колегією Рахункової палати призначаються члени Координаційної ради призначаються Рахунковою палатою. Для утримання Рахункової палати безпосередньо із державного бюджету України виділяються кошти. Сума цих коштів визначається окремим рядком в обсязі що достатня для виконання покладених на неї завдань. Згідно закону України "Про Рахункову палату України" визначено, що Рахункова палата здійснює свої повноваження та контрольні функції на : апарат Верховної Ради України, секретаріат Президента України, органів виконавчої влади, Національний банк України, Фонд державного майна та інші державні органи та установи.[15]

Законодавством також передбачено, що для здійснення своїх повноважень Рахункова палата має право відповідно до вимог законодавства отримувати інформацію від органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Повноваження, надані Рахунковій палаті, реалізуються у вигляді здійснення заходів зовнішнього фінансового контролю країни.[15]

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) Рахунковою палатою забезпечується за допомогою фінансового аудиту, аудиту ефективності, аналізу, інспекцій та інших заходів контролю. Фінансовий аудит включає перевірку, аналіз та оцінку правильності, повноти та достовірності звітів про доходи та витрати бюджету, визначення фактичної ситуації цільового використання бюджетних коштів та проведення операцій з бюджетними фондами відповідно до законодавства. Таким чином, усі операції, які мають фінансовий вплив на

Державний бюджет України, які проводять будь-які організації, установи, або суб'єкти господарювання в ході своєї діяльності, незалежно від форми власності, знаходяться під контролем Рахункової палати.[17]

За відносно короткий період свого існування Рахункова палата змогла вирішити головне завдання – сформувати життєздатний конституційний інститут, закласти основи українського державного та незалежного зовнішнього державного фінансового контролю, розробити нові ідеології та спробувати привернути увагу громадськості на неправильне розуміння системи бюджетного фінансування, що бюджетні кошти не є грошима державних органів (Уряду чи Мінфіну), а це є гроші платника податків, державні кошти, тобто гроші кожного громадянина України.

Рахункова палата являє собою орган, який надає громадськості та владі достовірну інформацію про обставини щодо управління коштами Державного бюджету України. Рахункова палата свої висновки та рекомендації спрямовує на усунення неточностей бюджетного процесу, що призводять до неефективного використання бюджетних коштів. Рахункова палата має змогу вдосконалювати бюджетний процес через розгляд проекту закону про Державний бюджет та підготовку висновку про використання коштів Державного бюджету України для Верховної Ради України.

За результатами контрольного аналізу та експертних заходів виходить інформаційний бюлетень, який передається народним депутатам, направляється до центральних органів виконавчої влади, готується інформація для ЗМІ. Робота Рахункової палати є гарним прикладом зростаючого інтересу та авторитету різних державних відомств та громадськості. Рахункова палата не є політичним інститутом та здійснює свої функції в межах своїх повноважень з контролю використання бюджетних коштів. З урахуванням часу та історичної специфіки свого створення Рахункова палата є результатом демократичного розвитку країни та відображає потребу українського суспільства у функціонуванні незалежного інституту фінансового контролю. Зазначений орган має бути відкритим та

інформувати громадскість про використання бюджетних коштів (тобто коштів платників податків).

Функціонування Рахункової палати України ґрунтується на принципах законності, незалежності, об'єктивності, справедливості, прозорості та неупередженості. Вона є незалежна в організаційному, функціональному та фінансовому плані, та самостійно координує свою діяльність.[15]

Рахункова палата має бути незалежною від будь-якого незаконного впливу, тиску чи втручання під час здійснення своїх повноважень. Це є однією із відмінностей та основних переваг діяльності Рахункової палати від інших органів.

Основне завдання Рахункової палати - оцінити ефективність, правомірність та доцільність використання бюджетних коштів, а також порядок використання коштів відповідно точному та неухильному виконанні бюджетного процесу та всім правилам та положенням, передбаченим у фінансовій системі. Відповідно до статті 7 статті 7 Закону України "Про Рахункову палату України" матеріали про заходи контролю передаються до Генеральної прокуратури України для розгляду у порядку, встановленому Кримінально-процесуальним кодексом.[15]

Слід зазначити, що більшість парламентів інших країн наділяють органи нагляду за виконанням державного бюджету повноваженнями щодо контролю за видатками та доходами. Це є світовою практикою. На жаль, сучасна система державного фінансового контролю є недостатньо ефективною. Вона велика і числена, в основному зосереджена на фіскальних заходах, а не на розвитку економіки, шукаючи резерви для покращення виробничої інфраструктури, промислового потенціалу та доповнюючи національні та місцеві бюджети.

Однією з основних умов повноцінної організації державного фінансового контролю є наявність його уповноважених органів, чіткий нагляд та координація його діяльності. Рахункова палата взаємодіє з органами фінансового контролю та може надавати методичну, консультаційну допомогу. Крім того, Кабінетом міністрів України надається статистична, фінансова та інша необхідна

інформація, яка потрібна для виконання поставлених завдань за запитом Рахункової палати.[15]

Фінансовий контроль в діяльності Рахункової палати – система дій, методів, що в сукупності сприяють досягненню певної поставленої мети, якою виступає реалізація повноважень.[14]

Рахункова палата- це орган, який має повноваження за дотриманням бюджетного законодавства.

Відповідно до ст. 98 Конституції України Контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата. Організація, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначаються законом.[6]

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» Рахункова палата - є державним колегіальним органом, організаційно, функціонально та фінансово незалежним, який здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням від імені Верховної Ради України і є підзвітною Верховній Раді України та регулярно її інформує про результати своєї роботи.[15]

Конституція України, Закон України "Про Рахункову палату", регламент Рахункової палати, а також накази і розпорядження Голови Рахункової палати визначають організацію, порядок діяльності і повноваження Рахункової палати.

Наступним елементом компетенції є об'єкти на які вона поширюється. Об'єктами контролю Рахункової палати є державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, інші бюджетні установи, у тому числі закордонні дипломатичні установи України, суб'єкти господарювання, громадські чи інші організації, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, Національний банк України та інші фінансові установи. [15]

У листопаді 1998 року Рахункова палата стала членом Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю - INTOSAI, яка об'єднала найвищі органи фінансового контролю 190 країн під егідою Організації

Об'єднаних Націй. У травні 1999 р. на засіданні Європейської організації вищих органів фінансового контролю EUROSAI було ухвалено рішення про прийняття Рахункової палати до цієї організації. В рамках міжнародних організацій EUROSAI та INTOSAI Рахункова палата залучається до роботи в комітеті INTOSAI з інституційного розвитку та професійних стандартів, а також в робочій групі з екологічного аудиту EUROSAI та інформаційних технологій, а також цільових груп EUROSAI за професійними стандартами та обміном знаннями. З ініціативи Рахункової палати було створено спеціальну групу для аудиту коштів, що виділяються робочою групою з екологічного аудиту EUROSAI (EUROSAI WGEA) на ліквідацію наслідків природних та техногенних катастроф та захоронення радіоактивних відходів. Згодом вона була реорганізована в окрему робочу групу EUROSAI, яка відповідає за аудит коштів, що виділяються на запобігання стихійним лихам та реагування на них на чолі з Рахунковою палатою. З 2009 до 2013 року Рахункова палата здійснювала зовнішній аудит Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).[16]

Закон України "Про Рахункову палату" наголошує, що Рахункова Палата є організаційною, функціонально та фінансово незалежною, що самостійно планує свою діяльність згідно законодавства України, незаконне втручання у здійснення Рахунковою палатою наданих законом повноважень забороняється і тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, політичних партій та громадських об'єднань, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових і службових осіб у діяльність Рахункової палати забороняється.[15]

Рахунковій палаті, як органу з конституційним статусом притаманні усі риси державних органів. Коли йде мова про компетенцію будь-якого органу зазвичай мається на увазі сукупність елементів з яких вона складається. Компетенції Рахункової палати можна дати наступне визначення – сукупність повноважень, виражених у певних правах та обов'язках її членів, відносно

підконтрольних об'єктів, що мають нормативне закріплення та невиконання або неналежне виконання яких передбачає відповідальність.[14]

Конституція України зазначає, що основною діяльністю Рахункової палати є контроль. Отже, пропонуємо розглянути детальніше повноваження цього органу, які закріплені в основному законі.

Контроль за надходженням коштів до бюджету з боку Рахункової палати деякий час мав досить фрагментарний характер. Закон України «Про Рахункову палату» від 11.07. 1996 року надав цьому органу не великий перелік повноважень, Рахункова палата отримала право контролювати лише видатки бюджету. Проте, Закон України «Про Рахункову палату» від 02.07.2015 року значно розширив функції та повноваження, щодо контролю за надходженням коштів до Державного бюджету та їх використанням. Адже контроль має відбуватися не тільки за використанням коштів, але й за надходженням коштів до Державного бюджету. Саме це дає можливість забезпечити повний контроль за його виконанням. Тобто з цього моменту ми вважаємо, що Рахункова палата стала повноцінним вищим органом фінансового контролю і є відображенням державного суверенітету і демократії в Україні.

Відсутність у Рахункової палати можливості контролювати надходження до державного бюджету створювала підґрунтя для корупційних схем органами виконавчої влади. Внесення змін до ст. 98 Конституції України необхідно розглядати як крок до подолання корупції та законного наповнення державного бюджету податковими та митними органами, діяльність яких буде контролюватися. Експерти вважають, що надання Рахунковій палаті права контролювати доходи та видатки державного бюджету допоможе забезпечити право українського суспільства на отримання об'єктивної, прозорої та повної інформації про стан національної економіки та державних фінансів.[14]

Закон України «Про Рахункову палату» містить широкий перелік повноважень та ми розглянемо тільки ті повноваження, що стосуються фінансового контролю. Ст. 4 ч. 2 Закон України «Про Рахункову палату»

взазначає, що Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.[18]

Серед зазначених контрольних заходів переважає аудит ефективності (у 2020 році становило 67% від загальної кількості контрольних заходів, у 2019 році – 74%). Варто зазначити, що у 2018-2020 роках Рахункова палата не здійснювала аудит щодо внутрішніх та зовнішніх запозичень, державних гарантій, обслуговування і погашення державного та гарантованого державою боргу (це питання висвітлюється Рахунковою палатою у висновках щодо аналізу виконання державного бюджету та експертизи законопроекту про державний бюджет). Проте до 2018 року Рахункова палата майже щорічно проводила відповідний контрольний захід.[18]

Комітет з питань бюджету у своєму Рішенні від 03.06.2021 р. надає рекомендації Рахунковій палаті, щодо регулярного здійснення аудиту у зазначеній сфері аж до суттєвого покращення стану боргової безпеки в країні (у разі необхідності посилити інституційну спроможність відповідного підрозділу апарату Рахункової палати).[18]

Предметом дослідження фінансового аудиту є:

- кошти державного бюджету;
- бюджетна та фінансова звітність, первинні документи, документи бухгалтерського обліку, інші документи та дані;
- нормативно-правові акти, розпорядчі й інші документи, що регламентують порядок надходження та використання коштів в сфері, що досліджується.[19]

Існують чотири етапи проведення фінансового аудиту:

- 1) планування аудиту (визначається масштаб, час і напрям аудиту. До того ж розробляється програму аудиту.);
- 2) проведення аудиту (здійснення аудиту з метою отримання аудиторських доказів для підтвердження аудиторських знахідок у разі виявлення порушень та недоліків.);

3) звітування за результатами аудиту (за результатами складається акт, де зазначається: дійсний стан справ щодо предмета аудиту. Проте, якщо було виявлено недоліки або порушення законодавства то такий факт зазначається з наведенням який саме нормативно-правовий акт було порушено і розмір заподіяних збитків.);[17]

4) контроль та оцінка виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій (з метою подальшого моніторингу та контролю за станом виконання наданих пропозицій щодо усунення встановлених порушень, помилок та недоліків, аудиторам пропонується розробити відповідну шаблон-таблицю та надіслати об'єкту фінансового аудиту для заповнення. Таблиця повинна містити перелік всіх рекомендацій (пропозицій), а також графи щодо стану та термінів їх виконання, яку повинен заповнити об'єкт фінансового аудиту).[19]

Звертаємо вашу увагу на те, що під час здійснення своїх повноважень органи фінансового контролю не мають права втручатися в оперативну діяльність підконтрольного суб'єкта, а це за своєю суттю нагадує нагляд, а не контроль.

Частина 1 статті 7 Закону України «Про Рахункову Палату» надає перелік повноважень Рахункової палати, проте ми розглянемо тільки ті, які стосуються нашої теми, а саме:

1) здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності щодо: надходжень до державного бюджету та проведення витрат державного бюджету, надання кредитів з державного бюджету та повернення таких коштів до державного бюджету; операцій щодо державних внутрішніх та зовнішніх запозичень;

2) проводить експертизу поданого до Верховної Ради України проекту закону про Державний бюджет України та готує відповідні висновки;

3) аналізує виконання Державного бюджету України та готує висновки, а також пропозиції щодо усунення виявлених відхилень і порушень;

4) аналізує річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України;

5) здійснює співробітництво з вищими органами фінансового контролю інших держав, міжнародними організаціями, укладає з ними угоди про співробітництво, проводить з органами фінансового контролю інших держав спільні та паралельні аудити;

б) здійснює методичну та методологічну роботу з питань державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).[15]

Стаття 110 Бюджетного кодексу визначає такі повноваження Рахункової палати з контролю за дотриманням бюджетного законодавства:

1. контроль за надходженням та використанням коштів Державного бюджету України;

2. Рахункова палата за підсумками кожного кварталу подає Верховній Раді України висновки про стан виконання закону про Державний бюджет України, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді.[7]

Відповідно до статті 30 Закону України «Про Рахункову палату» Рахункова палата готує щорічний звіт про свою діяльність. Вона має подати такий звіт Верховній Раді не пізніше 1 травня року щороку, наступного за звітним. Також одночасно з поданням звіту Верховній Раді, його розміщують на офіційному веб-сайті Рахункової палати для відкритого доступу відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Такий звіт щорічно представляється Головою Рахункової палати на пленарному засіданні Верховної Ради.[15]

Комітет з питань бюджету на своєму засіданні 2 червня розглянув звіти Рахункової палати за 2019 рік і за 2020 рік, представлені Головою Рахункової палати Пацканом В.В. За підсумками розгляду Комітет ухвалив рішення взяти Звіти Рахункової палати за 2019 рік і за 2020 рік до відома. Отже, пропонуємо більш детально Рішення Комітету з питань бюджету щодо звітів Рахункової палати за 2019 та 2020 рік для кращого розуміння діяльності Рахункової палати.

2019 році Рахунковою палатою затверджено Стратегію розвитку Рахункової палати на 2019-2024 роки (далі – Стратегія) та розроблено План

реалізації у 2019-2021 роках Стратегії. Загалом Стратегією встановлено 4 стратегічні цілі розвитку Рахункової палати:

- 1) посилення ролі Рахункової палати як вищого органу аудиту в Україні;
- 2) зміцнення організаційної спроможності та професійного потенціалу Рахункової палати;
- 3) визнання і довіра суспільства до діяльності Рахункової палати;
- 4) ефективне представництво Рахункової палати у міжнародній аудиторській спільноті, а також визначено 18 пріоритетів та 63 завдання для їх досягнення. Стратегія передбачає здійснення щороку моніторингу стану її виконання на підставі оцінки показників виконання завдань (індикаторів), визначених у Стратегії. [18]

На час карантинних обмежень у 2020 році через пандемію COVID-19 аудитори Рахункової палати призупинили безпосередній вихід на об'єкти аудиту. Відбулось скасування відряджень, працівники мали виконувати роботу дистанційно. Але незалежно від настання цих обмежень працівники Рахункової палати виконували свої повноваження і всі завдання покладені на Рахункову палату були виконані в повному обсязі.

За звітом діяльності Рахункової палати у 2020 році було перевірено 285 об'єктів та підготовлено 48 звітів (у 2019 році 602 об'єкта і 77 звітів). Варто зазначити, що у цих роках Рахункова палата здійснила аудит з актуальних і важливих для суспільства питань, результати яких мали публічний резонанс у суспільстві.[18]

Рахункова палата у 2020 році провела 27 засідань (у 2019 р. – 22 засідань), а представники Рахункової палати у 2020 році брали участь у роботі 139 засіданнях комітетів Верховної Ради та їх підкомітетів. Саме на цих засіданнях розглядалися 25 питань за результатами здійснених Рахунковою палатою контрольних заходів. Також брала участь в парламентському та комітетському слуханнях (у 2019 р. – два парламентські слухання).[18]

У 2020 році під час аналізу бюджетного процесу і контролю за виконанням державного бюджету Рахункова палата підготувала і надала

Верховній Раді висновки про результати аналізу виконання державного бюджету за 2019 рік, I квартал, I півріччя, 9 місяців 2020 року і за підсумками трьох кварталів 2020 року в частині надходжень. Були підготовлені висновки за результатами експертизи законопроекту про державний бюджет на 2021 рік. Саме ці висновки були розглянуті на засіданнях Комітету і були враховані у процесі прийняття рішень.[18]

За час своєї діяльності Рахункова палата виявила правопорушення щодо незаконного використання бюджетних коштів на центральному та місцевому рівнях. Матеріали, які містять інформацію про певні порушення законодавства Рахункова палата передає до правоохоронних органів. Рахункова палата систематично ознайомлює главу держави, голову Верховної Ради України та уряд України про значні підсумки своєї діяльності.

А саме у 2020 році Рахункова палата виконуючи заходи зовнішнього фінансового контролю, виявляла ознаки здійснення кримінальних правопорушень і направила 21 повідомлення правоохоронним органам, яких 14 повідомлень було направлено до Офісу Генерального прокурора, 3 повідомлення – були направлені в Державне бюро розслідувань, а Національна поліція отримала 4 повідомлення. Саме завдяки тому, що Рахункова палата виявила ці кримінальні правопорушення правоохоронні органи вже розпочали 22 досудові розслідування у кримінальних провадженнях.[18]

Протягом 2020 року було оприлюднено 7016 публікацій щодо діяльності Рахункової палати у засобах масової інформації, а на офіційному веб-сайті Рахункової палати опубліковано 94 прес-релізи. Водночас Рахункова палата врахувала рекомендацію Комітету, і наповнила новий офіційний веб-сайт інформацією, яка була розміщена на веб-сайті попередньої версії. Тепер офіційний веб-сайт містить інформацію за весь період діяльності Рахункової палати.[18]

В минулому році Рахункова палата активно співпрацювала з міжнародними організаціями та вищими органами фінансового контролю інших

держав, а також брала участь у проектах і програмах міжнародної технічної допомоги. Через пандемію COVID-19 та обмеження, які були введені як в Україні так і в інших країнах було значно скорочено частину запланованих міжнародних заходів, проте певна частина заходів відбулася онлайн. Рахункова палата брала участь у діяльності Міжнародної та Європейської організацій вищих органів аудиту INTOSAI і EUROSAI, забезпечувала діяльність робочої групи EUROSAI з аудиту коштів, виділених на попередження та ліквідацію наслідків катастроф.[18]

Видатки направлялися на досягнення поставлених цілей та пріоритетів, удосконалення матеріально-технічної бази, а також для безпечної роботи інформаційно-аналітичної системи.

В кінці Рішення Комітет питань бюджету надає свої рекомендації Рахунковій палаті щодо покращення її діяльності.

Під функціями Рахункової палати необхідно розуміти основні напрями її діяльності, в яких знаходять вираження її сутність, завдання та цілі. Функції Рахункової палати, як органу державної влади та органу державного управління досить часто розглядають через призму функцій фінансового контролю та органів, які його здійснюють. [14]

Дослідженням функцій у цій сфері займалися такі науковці: Хімичева Н.І., Вознесенський Е.О., Погосян Н.Д. Гриценко О.І, Кочерін Є.А., Шохін С.О Савченко Л.А, Козирін А.Н., Цалієв А.Т.. та інші.[14]

Проаналізувавши законодавство та наукову літератури ми можемо виділити такі основні функції Рахункової палати:

- 1) здійснює контроль за доходами та видатками Державного бюджету України;[20]
- 2) визначає ефективність, щодо використання коштів Державного бюджету України органами державної виконавчої влади всіх рівнів, бюджетними та іншими установами (включаючи установи, які знаходяться за кордоном);[2]
- 3) контролює виконання Державного бюджету України у поточному році;

4) проводить комплексну ревізію та перевірку окремих розділів і статей Державного бюджету України, позабюджетних фондів;

5) контролює ефективність управлінської діяльності щодо використання державних коштів;

6) контролює фінансово-господарську діяльність державних підприємств і підприємств, де є значна або переважна частка державного майна;

7) контролює чи є ефективною діяльність Національного банку України;

8) проводить моніторинг та контролює стан державного боргу України та розробляє пропозиції щодо його скорочення;

9) проводить експертизу проектів законів та інших діючих нормативно-правових актів, в тому числі проекту закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, міжнародних договорів України, програм та документів, зміст яких відноситься до сфери фінансових питань;

10) розробляє аналіз порушень і відхилень в бюджетному процесі, готує пропозиції щодо усунення порушень, надання пропозицій з приводу удосконалення бюджетного, фінансового, податкового і митного законодавства, підвищення рівня доходів до бюджетів усіх рівнів та покращення стану платіжної дисципліни;

11) виконує методологічне та нормативне забезпечення діяльності органів державного фінансового контролю, перевіряє та аналізує результати їх діяльності, надає допомогу з питань фінансового контролю;

12) координує взаємодії суб'єктів державного фінансового контролю та безпосередню взаємодії з правоохоронними органами;

13) розробляє стандарти для проведення контрольно-ревізійних заходів і експертно-аналітичної діяльності та їх уніфікації;

14) створює та вводить єдину електронну інформаційну базу державного фінансового контролю;

15) проводить співробітництво з контрольними органами іноземних держав та міжнародними організаціями, укладає з ними відповідні угоди;

16) надає консультативні послуги органам державного фінансового контролю з питань, що належать до їх компетенції.[2]

На основі вищевикладеного зрозуміло, що українське законодавство відповідає Лімській декларації, особливо в частині надання широких повноважень органам контролю фінансової діяльності. Профільний закон і Бюджетний Кодекс надають детальний перелік цих повноважень. Рахункова палата виконує великий обсяг роботи у фінансовій та бюджетній сфері і кожного року надає річний звіт про свою діяльність Комітету з питань бюджету, який розглядає цей звіт і надає пропозиції щодо покращення ефективності роботи Рахункової палати. Для покращення функціонування Рахункової палати ми пропонуємо законодавцю додати до Закону України точний перелік функцій Рахункової палати зменшити політичний вплив на формування Рахункової палати і підвищити публічність діяльності Рахункової палати, щоб кожен громадянин знав про діяльність Вищої Аудиторської Інституції України. Необхідно розширити повноваження Рахункової палати щодо притягнення до відповідальності посадових осіб винних у порушенні законодавства у бюджетно-фінансовій сфері і для того щоб таких правопорушень все менше було у майбутньому.

ВИСНОВОКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Виходячи з вищевикладеного, фінансовий контроль – це система фінансово-правових норм органів і підприємств, яка перевіряє законність і доцільність діяльності у сфері утворення, розподілу і використання грошових фондів держави, також він є однією із форм державного контролю, який здійснює свою діяльність з метою забезпечення законності, охорони державної власності, цільовому, ефективному і економному використанню державних коштів, що допомагає виявляти порушення фінансового законодавства.

Зокрема, на нашу думку є обґрунтованою класифікація Л. А. Савченко суб'єктів фінансового контролю на:

-суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та інші державні органи, органи місцевого самоврядування, які поряд з виконанням інших функцій наділені контрольними повноваженнями. Для цих суб'єктів контроль на функція у фінансовій сфері є другорядною;

-контролюючі суб'єкти: Рахункова палата, органи державної податкової служби України, Національний банк України, Державна митна служба України, Державне казначейство України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Аудиторська палата України, Державний комітет фінансового моніторингу, інші державні органи, недержавні організації, незалежні аудитори, також відповідні служби підприємств, установ, організацій, основною функцією яких є здійснення фінансового контролю.

До об'єкта фінансового контролю відносять доходи та нерухоме майно громадян України, доходи іноземних громадян в тій частині, в якій зазначені особи виступають як платники податків, інших обов'язкових платежів.

Верховна Рада України – це єдиний орган законодавчої влади, який має колегіальну будову і складається з чотирьох п'ятидесяти народних депутатів

України, які обираються шляхом таємного голосування строком на п'ять років на основі загального, рівного і прямого виборчого права.

Отже, аналізуючи вищезазначене ми доходимо висновку, що Верховна Рада України має широкі повноваження в бюджетній сфері. Від прийняття закону про Державний бюджет України, бюджетної системи, системи оподаткування, до затвердження постанови звіту про виконання державного бюджету.

Саме Міністерство Фінансів України забезпечує проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової політики, яка реалізує поставлені завдання економічного та соціального розвитку України, координує діяльність інших центральних органів виконавчої влади в цій сфері. Мінфін України узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його повноважень, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства та в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентові України та Кабінету Міністрів України. Мінфін України у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України та внутрішніми положеннями.

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату» Рахункова палата це державний колегіальний орган, який є організаційно, функціонально та фінансово незалежним, що забезпечує здійснення контролю за надходженням коштів до Державного бюджету України і їх використанням від імені Верховної Ради України, крім того вона є підзвітною Верховній Раді України і регулярно її інформує про результати своєї роботи.

Профільний закон і Бюджетний Кодекс надають детальний перелік цих повноважень. Рахункова палата виконує великий обсяг роботи у фінансовій та бюджетній сфері і кожного року надає річний звіт про свою діяльність Комітету з питань бюджету, який розглядає цей звіт і надає пропозиції щодо покращення ефективності роботи Рахункової палати.

Для покращення функціонування Рахункової палати ми пропонуємо законодавцю додати до Закону України «Про Рахункову Палату» точний перелік функцій Рахункової палати України. Зменшити політичний вплив на формування

Рахункової палати і підвищити публічність діяльності Рахункової палати, щоб кожен громадянин знав про діяльність Вищої Аудиторської Інституції України. Необхідно розширити повноваження Рахункової палати щодо притягнення до відповідальності посадових осіб винних у порушенні законодавства у бюджетно-фінансовій сфері і для того щоб таких правопорушень все менше було у майбутньому.

Звісно, що всі субекти фінансового контролю є дуже важливими і доповнюють один одного. Кожен займає своє місце в цій системі виконуючи свої повноваження. Звичайно, що кожен з них має якість свої недоліки, проте ми переконані, що в майбутньому вони будуть покарщувати свою діяльність і цих недоліків зовсім не буде.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича Поняття, зміст і значення фінансового контролю. URL: <https://studfile.net/preview/5462433/>
2. Савченко, Л. А. Правові основи фінансового контролю : навч. посіб. / Л.А.Савченко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 504 с. — Бібліогр.: с. 494—500. URL: <http://diplomvkarmane.org.ua/media/diplom/files/pages/Savchenko.pdf>
3. Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Гуцаленко, В. А. Дерій, М. М. Коцупатрій — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 424 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/456/1/%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C.pdf>
4. Піхоцький В. Ф. «Система державного фінансового контролю в Україні: концептуальні засади теорії та практики», 2015 — 530 с. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_pihotskyi.pdf
5. Нагребельний В. П. «Фінансове право України». – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 286 с.
6. Конституція України від 28 червня 1996р. Відомості Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010р. № 2456-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
8. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995р. № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Часопис ПАРЛАМЕНТ / Р. Кобець, О. Заславський, О. Синьоокий, С. Матвієнко [та ін.] // Науково-популярний журнал. 2015. №1 с. 22.
10. Положення про Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>

11. Міністерство фінансів України: контрольні функції URL: https://ru.osvita.ua/vnz/reports/gov_reg/18203/
12. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 18.11.2009)
13. Міністерство фінансів України, структура і місце у фінансовій системі держави URL: <http://referatss.com.ua/work/ministerstvo-finansiv-ukraini-struktura-i-misce-u-finansovij-sistemi-derzhavi/>
14. Койчева О.С Рахункова палата як суб'єкт фінансового контролю 2016. – 237 с. URL: <http://referatss.com.ua/work/ministerstvo-finansiv-ukraini-struktura-i-misce-u-finansovij-sistemi-derzhavi/>
15. Закон України «Про Рахункову палату» від. 02.07.2015 № 576-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
16. Базілевич Д.С., Крижанівський В.П., Мельничук В.Г., Невідомий В.І., Старостенко Н.В. Рахункова палата України: співпраця з Верховною Радою та організаціями громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://www.radaprogram.org/sites/default/files/publications/download_file_1.pdf
17. Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 922 від 03.11.2019 № 795 від 09.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text>
18. Звіти про діяльність Рахункової палати: Комітет з питань бюджету рахункової палати за 2019, 2020р. URL: <http://budget.rada.gov.ua/fsview/76741.html>
19. Методичні рекомендації з проведення Рахунковою палатою фінансового аудиту: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr5-5150-15#top>
20. Місюкевич Л.О Стаття на тему «ОСНОВНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ В

УКРАЇНІ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/15-2020/5.pdf>

21. Пустовіт Ю.Ю. Державний фінансовий контроль в Україні: вимоги сьогодення. *Науковий вісник ужгородського національного університету*. 2019. № 56. С. 31–36.

22. Пустовіт Ю.Ю. Суб'єкти державного фінансового контролю України в умовах євроінтеграції. *Науково-виробничий журнал «Держава та регіони»*. 2019. № 3. С. 196–204.

23. Тімашов В.О, Севастьяненко О.В. Фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання. *Право і суспільство*. 2021. № 2. С. 134-139.

24. Зозуля О. І. Особливості контролю комітетів Верховної Ради України за додержанням і виконанням законодавства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69). № 1. С. 26–31.

25. Мушенко В.В. Фінансове правопорушення та відповідальність за його вчинення в системі державної фінансової політики України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 5. С. 110-117.

26. Сударенко О.В. Правові засади бюджетного відшкодування ПДВ в Україні. *Вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут. Політологія. Соціологія. Право*. 2012. № 3. С. 175-179.

27. Сударенко О.В. Повноваження місцевих рад у сфері податків. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. С. 169.

28. Сударенко О.В. Об'єднані територіальні громади – новий суб'єкт бюджетних правовідносин. *Правова держава: напрямки та тенденції її розбудови в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, . 12-13 травня 2017 р.)* – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 71-73.

29. Стефанюк І. Державний фінансовий контроль: класифікаційні характеристики. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2011. № 4. С. 42-51.
30. Коцюрба О.Ю, Могилей А.О. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування. *Наукові записки*. 2012. № 12. С. 264- 268.
31. Скоропад І.С, Пахолок Н.І. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.3. С. 263-267.
32. Романів Є.М., Гончарук С.М., Приймак С.В., Даниляк Л.Я. Розвиток державного фінансового контролю в Україні: підручник. Львів. 2015. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2015/11/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF-%D0%A4%D0%86%D0%9D%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A2%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC-.pdf>
33. Паньків Ю. І., Гупаловська М.Б. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/2659/2546>
34. Таргонська Л.В., Білобровенко Т.В. Виконання державного бюджету-головний пріоритет державного фінансового контролю. *Державний фінансовий контроль, незалежний аудит та аналіз: проблеми та перспективи розвитку: матеріали II всеукр. наук.-практ. конф., м. Ірпінь 29 листоп. 2019 р. м. Ірпінь*. 2019. С. 47-49.
35. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль: підручник. Ірпінь : Університетська книга, 2020. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5495/3/4939_IR.pdf
36. Зозуля О. І. Основні напрямки організаційної діяльності комітетів Верховної Ради України. *Право і суспільство*. 2018. № 4. Ч. 1. С. 32–38.
37. Шимко О.В. Верховна Рада України, як орган здійснення фінансової діяльності органів місцевого самоврядування. *Становлення та розвиток*

місцевого самоврядування в Україні: матеріали ІХ всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький 7 груд. 2020р.). Хмельницький, 2020. С.168- 171.

38. Зозуля О.І. Конституційно-правовий статус комітетів Верховної Ради України: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юр. наук : 12.00.02. Ужгород, 2019. С. 32-41.

39. Зозуля О.І. Контрольна функція комітетів Верховної Ради України: поняття, ознаки та значення. *Право і суспільство*. 2019. № 1. С. 10- 15.

40. Зозуля О. І. Правовий статус підкомітетів комітетів Верховної Ради України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право.2019. Вип. 56. Т. 1. С. 41–44.

41. Миргород-Карпова В. В. Теоретичні засади та проблематика визначення сутності державного фінансового контролю в Україні. *Правові горизонти*. 2017. № 5. С. 95–104.

42. Миргород-Карпова В. В. Міжнародні фінансові відносини як основа міжнародних фінансів: правовий аналіз. *Право та державне управління*. 2018. № 1. С. 29–33.

43. Миргород-Карпова В. В. Особливості організаційно-управлінського підходу побудови фінансової системи України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2018. № 49. С. 62 65.

44. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В., Хурсенко К. І. Історія становлення та розвитку Міністерства фінансів в Україні. *Правові горизонти*. 2018. № 11. С. 26–30.

45. Миргород-Карпова В.В., Доценко А.В. Діяльність Міністерства фінансів України, США та Італії: порівняльно-правова характеристика. *Правові горизонти*. 2020. № 17. С. 63-70.

46. Миргород-Карпова В., Лісов Д. Порівняльно-правова характеристика Рахункової палати в Україні, США та Польщі. *Правові горизонти*. 2020. № 23. С. 45-49

47. Сухонос В.В., Гаруст Ю.В., Васильєва Т.А., Мельник В.І., Миргород-Карпова В.В. Напрямки адаптації фінансового законодавства України до законодавства ЄС з урахуванням впровадження Концепції нової інноваційної моделі державного

управління фінансовою системою України. *Правові горизонти*. 2020. № 25. С. 97-114

48. Миргород-Карпова В. В. Теоретико-правові аспекти визначення сутності фінансового контролю. *Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20–21 жовтня 2017 р.). Харків. 2017.

49. Миргород-Карпова В.В. До питання щодо прийняття Закону України «Про Державний фінансовий контроль». *Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 27–28 жовтня 2017 р.). Зпоріжжя. 2017.

50. Гаруст Ю.В., Миргород-Карпова В.В. Роль зарубіжного досвіду організації контрольних функцій держави за міжнародними фінансами в побудові дієвого механізму контролю в Україні: тези доповідей. Матеріали Міжвузівської наук.-практ. конф. здобувачів та викладачів закладів вищої освіти, (м. Черкаси., 7 травня 2019 р.). Черкаси. 2019.

51. Вериженко Д.І., Гончаренко М.В., Мельник О.П., Порівняльно-правова характеристика правового статусу Рахункової Палати України та Німеччини. *Актуальні питання фінансового права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь 15 березня 2021р.). Ірпінь. 2021.С. 27-29.

52. Марущак А.В. Правова природа та основи діяльності Рахункової Палати. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 1. С. 78-86.

53. Пацкан В.В. Засади адміністративно-правового статусу Рахункової палати як вищого органу аудиту України. *Правова позиція*. 2019. № 4. С. 61- 67.

54. Гурковський М.П., Герман О.В. Адміністративно-правовий статус Рахункової палати як суб'єкта взаємодії у сфері протидії порушенням бюджетного законодавства. *Соціально-правові студії*. 2021. № 1. С. 80-84.

55. Ліннік Ю.А., Сластьоненко О.О. Удосконалення правового регулювання діяльності Рахункової Палати. *Актуальні питання фінансового права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 15 берез. 2021 р.). Ірпінь, 2021. С. 90-93.

56. Семіхова А.П. Щодо розвитку фінансової системи України. *Актуальні питання фінансового права*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 15 берез. 2021 р.). Ірпінь, 2021. С. 125-132.
57. Янків О.І., Островерхов В.М. Основні типи вищих органів фінансового контролю. *Економічна наука сьогодні*: матеріали наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 29 жовт. 2020 р.). Івано-Франківськ, 2020. С. 157- 159.
58. Олексій У.О. Форми здійснення парламентського контролю за публічними фінансами Рахунковою Палатою. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського*. 2020. № 4. С. 153- 157.
59. Мельник В.В., Завитовська Г.І. *Фундаментальні та прикладні аспекти сучасних наукових досліджень*: матеріали наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 29-30 квітня 2021 р.). Херсон. 2021. С. 44- 47.
60. Пилявець В.М. Практичні аспекти здійснення вищого державного контролю в міжнародній практиці. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти*: матеріали V всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 30-31 березня 2021 р.). Дніпро. 2021. С. 269- 272.
61. Хомутенко В.П. Бюджетна система: навч. посіб. Одеса, 2014. С. 32-48.
62. Бортняк В.А., Бортняк К.В. зовнішній фінансовий контроль за дотриманням бюджетного законодавства в Державному Бюро Розслідувань. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського*. 2020. № 2. С. 28-32.
63. Дорошенко О.О. Зовнішній державний аудит в Україні: значення та напрямки імплементації міжнародних стандартів. *Економічні науки*. 2020. № 2. С. 39- 45.
64. Зозуля О. І. Правові гарантії діяльності комітетів Верховної Ради України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2019. Вип. 57. Т. 1. С. 40–43.
65. Воленко В.Г., Воронкова О.М. Система державного фінансового контролю за використанням публічних фінансів. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/241.pdf>

66. Губанова Т.О. Здійснення державного фінансового контролю в зарубіжних країнах. Науковий вісник Чернівецького університету. 2012. Вип. 636. С. 99-104.
67. Матвіїва Т. Напрямки вдосконалення державного фінансового контролю в Україні. URL: http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7290/1/zbirnyk_tez_20-22_05_20-85.pdf
68. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. *Економічна наука*. 2020. № 2 С. 48- 54.
69. Воленко В.Г. Модернізація системи державного фінансового контролю України в умовах бюджетної децентралізації. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: матеріали V всеукр. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 24 берез.2021 р.). Херсон. 2021. С. 34- 36.
70. Пташник С.А., Григор'єва І.І. Концептуальні засади становлення вищого державного фінансового контролю на регіональному рівні. *PERSPECTIVE DIRECTIONS OF SCIENCE AND PRACTICE*: матеріали VI міжнар наук.-практ. конф. (Греція, 3 берез.2020 р.). Греція. 2020. С. 290-293.